

obsah

13	Úvodem ke druhému dílu (Libor Jan)
1: Politické dějiny	
19	Brno knížecím sídlem (Martin Wihoda)
19	Brod přes řeku Svratku
22	Příběh knížecího hradu
30	Temná léta
32	Vznik institucionálního města (Libor Jan — Rudolf Procházka)
32	Místní předpoklady vzniku města (Rudolf Procházka)
39	Otazníky spojené s brněnským centrem (Libor Jan)
45	Řeč nejstarších písemných pramenů (Libor Jan)
55	Iura originalia a dokončení městotvorného procesu (Libor Jan)
60	Postavení Brna v rámci přemyslovské monarchie (Libor Jan)
60	Stabilizace městského organismu a zvraty velké politiky
71	Vzepětí přemyslovské moci — král, který miloval Brno
86	Za vlády dynastie Lucemburků (Robert Antonín — Tomáš Baletka)
86	Ve víru politických událostí od vyměnění Přemyslovců do příchodu Jana Jindřicha (Robert Antonín)
101	Sídelním městem lucemburské sekundogenitury (Tomáš Baletka)
119	Brno mezi katolickými pevnostmi husitské Moravy (Petr Elbel)
119	V předvečer husitských válek. Za moravské vlády Václava IV. (1411—1419)
128	Pod králem Zikmundem. V prvních letech husitských válek (1419—1424)
145	Za vlády markraběte a krále Albrechta Rakouského (1424—1439)
173	V čase bezvládí (1439—1451)
185	Městská politika za vlády Ladislava Pohrobka, Jiřího z Poděbrad, Matyáše Korvína a Jagellonců (Tomáš Borovský)
185	Obnova řádu v padesátých letech 15. století
191	V letech válek a sporů
202	Od válečných konfliktů ke stavovským rozepřím

2: Obyvatelstvo a každodenní život

- 259 **Obyvatelé města** (Michaela Antonín Malaníková — Tomáš Borovský —
Iva Grünbaumová — Rudolf Procházka)
- 259 **Korporativní charakter městské společnosti** (Tomáš Borovský)
- 260 **Městské přistěhovalectví** (Tomáš Borovský)
- 263 **Řemesla a obchod** (Michaela Antonín Malaníková)
- 271 **Přímé doklady zaměstnání obyvatel a jejich výrobní
činnosti od 13. do 15. století** (Rudolf Procházka)
- 287 **Majetkové poměry podle berních pramenů**
(Michaela Antonín Malaníková)
- 290 **Městská rada a mocenská situace** (Tomáš Borovský)
- 296 **Národnostní poměry** (Michaela Antonín Malaníková)
- 297 **Židé** (Iva Grünbaumová)
- 302 **Životní cyklus, manželství, rodina** (Michaela Antonín Malaníková)
- 308 **Životní prostor měšťana** (Tomáš Borovský)
- 309 **Formy měšťanské reprezentace** (Tomáš Borovský)
- 314 **Středověká brněnská domácnost** (Michaela Antonín Malaníková —
Irena Loskotová — Rudolf Procházka — Hedvika Sedláčková)
- 315 **Středověká kuchyně a stolování** (Michaela Antonín Malaníková —
Rudolf Procházka — Hedvika Sedláčková)
- 331 **Otopná zařízení, kachle a jejich ikonografie** (Irena Loskotová)
- 339 **Oděv, oděvní doplňky, šperky, bohoslužebné předměty**
(Michaela Antonín Malaníková — Rudolf Procházka)
- 350 **Doklady her a zábav v nálezech hmotné kultury** (Rudolf Procházka)
- 354 **Antropologie středověkého obyvatelstva a jeho zdravotní stav**
(Ladislava Horáčková — Rudolf Procházka — Lenka Vargová)
- 361 **Člověk a zvířata ve středověkém městě** (Rudolf Procházka — Zdenka Šůvová)
- 362 **Druhové složení a zastoupení zvířat v jídelníčku** (Zdenka Šůvová)
- 364 **Velikost zvířat** (Zdenka Šůvová)
- 365 **Stáří hospodářských savců** (Zdenka Šůvová)
- 366 **Zacházení se zvířecími těly** (Zdenka Šůvová)
- 367 **Lovné druhy a indikace životního prostředí** (Zdenka Šůvová)
- 368 **Zvířata v písemných pramenech** (Rudolf Procházka)
- 369 **Životní prostředí a strava ve středověkém městě na základě
archeobotaniky** (Petr Kočár — Rudolf Procházka)
- 370 **Les v zázemí města** (Petr Kočár)
- 372 **Užitkové rostliny ve službách obyvatel**
(Petr Kočár — Rudolf Procházka)

- 375 **Plevele obilnin** (Petr Kočár)
- 376 **Lokální vegetace městského jádra a její výpověď** (Petr Kočár)
- 376 **Zásobování vodou a hospodaření s odpady** (Rudolf Procházka)

3: Městská správa a soudnictví

- 411 **Správa a soudnictví v zakladatelském období a privilegium z roku 1243** (Dalibor Janiš)
- 415 **Úřady a samospráva** (Dalibor Janiš)
- 415 **Rychtář**
- 425 **Městská rada**
- 436 **Městská kancelář**
- 440 **Soudnictví** (Libor Jan — Dalibor Janiš)
- 440 **Městský soud** (Dalibor Janiš)
- 444 **Výkon hrdelního práva** (Libor Jan)

4: Hospodářství

- 459 **Hlavní příjmy a výdaje města** (Tomáš Borovský)
- 465 **Finanční hospodaření domácností a jedinců** (Tomáš Borovský)
- 471 **Venkovské statky brněnských měšťanů** (Tomáš Borovský)
- 474 **Hospodářské výsady města** (Tomáš Borovský)
- 475 **Obchod s jinými městy** (Tomáš Borovský)
- 479 **Vinařství** (Libor Jan)
- 486 **Důlní podnikání** (Libor Jan)
- 488 **Oběživo v Brně vrcholného a pozdního středověku** (Jan Šmerda)
- 488 **Období vydávání denárů malého střížku v 11. a 12. století**
- 491 **Změny 13. století**
- 494 **Období grošové měny**

5: Čas, prostor, mentální struktury, topografie

- 511 **Měření a vnímání času** (Tomáš Borovský — Václav Kolařík)
- 519 **Prostor středověkého Brna** (Tomáš Borovský)
- 520 **Muži, ženy a jejich čest** (Michaela Antonín Malaníková — Tomáš Borovský)
- 525 **Svátky a slavnosti** (Tomáš Borovský)

- 532 **Obraz města a předměstí** (Václav Kolařík — Miroslav Plaček —
Rudolf Procházka — Antonín Zůbek)
- 532 **Půdorys a topografie středověkého města** (Rudolf Procházka)
- 558 **Staré Brno ve vrcholném a pozdním středověku** (Rudolf Procházka)
- 568 **Předměstí** (Rudolf Procházka — Václav Kolařík — Antonín Zůbek)
- 600 **Středověké opevnění města** (Václav Kolařík)
- 615 **Brněnský hrad (Špilberk)** (Miroslav Plaček)
- 624 **Čas války** (Michaela Antonín Malaníková —
Rudolf Procházka — Petr Žákovský)

6: Církevní instituce a projevy zbožnosti

- 663 **Kostely** (Libor Jan — Petr Elbel)
- 663 **Rotunda neznámého zasvěcení na Starém Brně** (Libor Jan)
- 664 **Kostel Panny Marie na Starém Brně** (Libor Jan)
- 667 **Kostel sv. Václava na Starém Brně** (Libor Jan)
- 669 **Kaple sv. Prokopa (a Oldřicha) na Starém Brně** (Libor Jan)
- 671 **Kostel Všech svatých na Provaznickém vrchu** (Petr Elbel)
- 673 **Kapitula u sv. Petra (a Pavla) na Petrově** (Libor Jan)
- 690 **Farní kostel sv. Jakuba Většího (a filiála sv. Mikuláše
na Dolním náměstí)** (Petr Elbel)
- 715 **Kaple sv. Martina za hradbami** (Petr Elbel)
- 716 **Kaple sv. Jana Křtitele (později sv. Václava) na Špilberku** (Petr Elbel)
- 716 **Královská dvojkaple Panny Marie a sv. Václava
na Rybném trhu** (Petr Elbel)
- 717 **Kaple Neposkvrněného početí Panny Marie na Staré radnici** (Petr Elbel)
- 717 **Kaple sv. Maří Magdaleny** (Petr Elbel)
- 718 **Řeholní domy** (Tomáš Černušák)
- 718 **Vývoj řeholních institucí do období husitských válek**
- 728 **Kláštevní vzdělanost a knihovny, výrazné osobnosti z prostředí klášterů**
- 732 **Brněnské kláštery v době husitských válek a po jejich skončení**
- 742 **Špitály a charitní péče** (Libor Jan)
- 742 **Špitál sv. Ducha na Starém Brně**
- 747 **Špitál sv. Štěpána**
- 749 **Špitál u kláštera cisterciáků**
- 751 **Poslední věci člověka** (Rudolf Procházka)

7: Stavební vývoj a projevy umění

- 779 **Sakrální a reprezentativní architektura** (Věra Šlancarová — Rudolf Procházka)
- 779 Nejstarší středověké stavby
- 782 Nástup gotiky
- 798 Vrcholná gotika 14. a počátku 15. století
- 806 Stavební vývoj v pokročilém 15. a na počátku 16. století
- 811 Brněnská stavební řemesla
-
- 812 **Dům a parcela** (Petr Holub — David Merta — Marek Peška — Rudolf Procházka)
- 812 Parcela a její využití
- 823 Dům v písemných pramenech
- 825 Počátky městského domu — dřevohliněná zástavba
- 831 Zděné domy
- 843 Stavební keramika v brněnské středověké architektuře
-
- 847 **Maliřství a sochařství ve středověkém Brně** (Aleš Flidr)
- 886 **Sociální svět uměleckých profesí** (Tomáš Borovský)
- 888 **Počátky brněnského knihtisku (1486—1499)** (Jindra Pavelková — Jaroslav Vobr)
-
- 907 **Medieval city (Summary)**
- 913 **Die mittelalterliche Stadt (Zusammenfassung)**
- 919 **Soupis použitých pramenů a literatury**
- 988 **Soupis černobílých a barevných příloh**
- 1031 **Seznam zkratk**
- 1033 **Seznam autorů**
- 1036 **Rejstřík jmenný**
- 1053 **Rejstřík věcný**
- 1073 **Barevná příloha**

